

Nr 114.

Av herr Jönsson m. fl., om ökat anslag till Sveriges utsädesförening.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkt 77, föreslagit riksdagen att såsom bidrag till dels uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer och dels uppehållande av verksamheten vid föreningens åtta filialer anvisa såsom extra anslag tillhopa 150 000: — kronor. Då denna summa emellertid betydligt understiger såväl vad föreningen i sin framställning till Kungl. Maj:t begärt som ock vad kungl. lantbruksstyrelsen i sitt yttrande över denna ansökan ansett nödvändigt för föreningens verksamhet under året, anse vi oss böra föreslå riksdagen att bevilja för sagda ändamål erforderlig höjning av anslaget till föreningen.

Vid den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av föreningens anslagsbehov har till jämförelse med de för olika ändamål beräknade utgifterna även medtagits de belopp, »vartill motsvarande poster godkänts för ett vart av åren 1915—1918». En sådan jämförelse synes emellertid vara föga vägledande; snarare torde den få anses i vissa fall direkt missvisande. Det torde nämligen böra observeras, att dessa poster; i vad de exempelvis gälla året 1918, ursprungligen ingått i föreningens till Kungl. Maj:t redan hösten 1916 ingivna framställning om anslag. De voro sålunda av föreningen beräknade redan vid en tidpunkt, då den sedan kommande stora prisstegringen nyss börjat. Följden härav blev också, för att taga ett par exempel, att kostnaderna för försöksverksamheten på Svalöv, som beräknats till 16 000: — kronor, enligt föreningens tryckta styrelse- och revisionsberättelser för år 1918 uppgingo till kronor 29,189: 93 och att de för kontrollverksamheten till 14 000: — kronor beräknade utgifterna i verkligheten uppgingo till kronor 21 340: 29. Trots vissa opåräknade inkomster och största möjliga sparsambet uppkom också under året en förlust på verksamheten av kronor 24,143: 66.

Av den i departementschefens yttrande rörande föreningens anslagsfråga intagna tabellen framgår, att de av honom föreslagna nedsättningarna beröra flertalet utgiftsposter. Ehuru vi ej vilja förneka, att, då den strängaste sparsamhet måste iakttagas, några av dessa nedsättningar kunna synas, åtminstone i viss mån, motiverade, måste vi dock anse, att de här gjorda nedprutningarna i allmänhet gått alldeles för långt. Sålunda torde det exempelvis ej kunna anses försvarligt, att genom en stark reducering av de för försöksverksamheten beräknade utgifterna beröva föreningens tjänstemän, vilkas löner ju dock måste utgå, möjlighet att genom tillräckligt omfattande försök utnyttja hela sin arbetskraft, och det synes oss ej heller vara klokt,

att genom en betydande nedprutning av utgiftssumman för kontrollverksamheten för föreningen försvåra eller omöjliggöra att på ett fullt effektivt sätt handhåva kontrollen över de i handeln utsläppta sorternas kvalitet, vilket dock alltid ansetts som en synnerligen betydelsefull del av föreningens verksamhet.

I vissa fall hava nedsättningar också gjorts å sådana utgiftsposter, vilkas storlek föreningen ej har i sin hand att bestämma. Så är fallet ifråga om post, telefon och telegraf, frakter, försäkringar och skatter samt i viss mån även räntor jämte uppvärmning och belysning. Räntesatsen har, som bekant, höjts sedan föreningen ingav sin framställning, och detta är i viss mån fallet även med bränslepriset. Att under sådana förhållanden göra en nedsättning i de på grundval av den närmast föregående tidens verkliga kostnader beräknade utgifter torde ej kunna anses tillräckligt motiverat.

Den av departementschefen föreslagna nedsättningen av tjänstemännens dyrtidstillägg från 25 till 20 % synes oss ej heller vara lämplig och skäligen. Enligt Kungl. Maj:ts nu givna proposition i ärendet skall dyrtidstillägget till befattningshavare i statens tjänst utgå med 33 % vid oreglerade och 16 % vid nyreglerade verk. De löner, som utgå till Utsädesföreningens tjänstemän, äro visserligen såsom i statsverkspropositionen nämnes, så tillvida reglerade, som en sådan reglering förutsattes och fr. o. m. år 1922 genomfördes för tjänstemännens inträde i vederbörande pensionsanstalt, men det är väl att märka, att denna reglering för flertalet av tjänstemännen på Svalöv icke innebar någon och för de övriga blott en mycket ringa förhöjning av lönen. Föreståndarna vid föreningens filialer erhöilo vid denna lönerreglering visserligen något större förhöjning av de förut mycket knappt tilltagna lönerna, men ej heller dessa löner kunna anses reglerade till en sådan höjd, att de kunna anses innebära särskild kompensation för dyrtiden. Under sådana förhållanden och särskilt i betraktande av att föreningens tjänstemän under hela kristiden åtnjutit endast relativt mycket knappt tilltagna dyrtidstillägg, synes den föreslagna sänkningen i dyrtidstillägget ej vara tillräckligt motiverad.

För försöksverksamheten vid föreningens filialer, som under åren 1921 och 1922 dragit en kostnad av i medeltal ca 6,250: — kronor, har föreningen begärt samma belopp för budgetåret 1924—25 under särskilt framhållande av att verksamheten vid dessa filialer fortfarande är stadd i utveckling och att det torde vara mycket betydelsefullt, att verksamheten där får ostört fortgå. Lantbruksstyrelsen har emellertid ej ansett sig böra tillstyrka högre belopp för sagda ändamål än 6,000: — kronor till varje filial. Departementschefen har ansett en ytterligare nedsättning med 500: — kronor för varje filial motiverad. Vid beräkningen av utgiftssumman har emellertid beloppet för varje filial utan särskild motivering sänkts med 1,000: — kronor under det av Lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet till 5,000: — kronor, alltså 1,250: — kronor lägre än föreningen begärt. En så pass kraftig reducering torde enligt vårt förmenande med största sannolikhet bli till allvarlig skada för verksamheten vid dessa filialer. Med hänsyn till vikten av att deras för de

skilda orterna så betydelsefulla uppgift måtte kunna fyllas på ett tillfredsställande sätt, finna vi det nödvändigt, att anslaget till dem höjes med i medeltal 1,000: — kronor för varje filial.

På grund av nu i korthet anförda förhållanden finna vi det sålunda nödvändigt, att anslaget till föreningen höjes, därest dess verksamhet skall kunna fortgå på ett tillfredsställande sätt och utan att, såsom under den värsta kristiden var fallet, stora förluster skola uppstå. Vid en jämförelse mellan de av Kungl. Maj:t för olika ändamål beräknade utgifterna med föreningens styrelse- och revisionsberättelse för år 1922 samt med beaktande av vad föreningen i sin ansökan om anslaget ifråga framhållit anse vi oss böra föreslå att för nedan nämnda poster beräknas följande höjningar, motsvarande i flertalet fall vad som prutats på av Lantbruksstyrelsen godkända belopp:

1) För huvudanstalten: dyrtidstillägg 3,494: —, försöksverksamheten 3,500: —, kontrollverksamheten 3,000: —, tidskriften 500: —, trycksaker 200: —, kontorsutgifter 500: —, post m. m. 100: —, frakter 300: —, uppvärmning och belysning 700: —, trädgård, park och vägar 1,000: —, försäkringar 300: —, skatter 200: — och räntor 500: — kronor, tillsammans 14,294: — kronor; vilken summa för undvikande av ojämna slutsiffror torde avjämnas nedåt till kronor 14,200: —.

2) För filialerna: dyrtidstillägg 1,800 kronor och försöksverksamheten 1,000 kronor för varje filial, sålunda 8,000 kronor, tillsammans 9,800 kronor.

Med stöd av det ovan anförda få vi alltså värdsamt hemställa, att Riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts förenämnda förslag i statsverkspropositionen men med ändring i viss mån av däri beräknade belopp måtte besluta,

att för budgetåret 1924—1925 anvisa såsom särskilda extra anslag

dels till uppehållande av Sveriges Utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med filialerna kronor 80,000: —

dels ock till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västmanland, Jämtland och Övre

Norrland kronor 94,000: —

eller sålunda tillhopa » 174,000: —

Stockholm den 19 januari 1924.

Jöns Jönsson,
Slätåker.

Nils Ant. Nilsson,
Östrabo.

Nils Gabrielsson.

Eric P. Vrang.

